מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את 6 צעדי הבלש לבדיקת מידע ברשת
- לתרגל זיהוי סימנים מחשידים בכותרות ותמונות
- לפתח הרגל של עצירה ובדיקה לפני שיתוף

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת הנושא

1. ב – מידע שקרי שמוצג כאילו הוא חדשות אמיתיות
2. ב – לא, דעה היא דעה ולא עובדה מזויפת
3. ב – הודעה שגורמת לרגש חזק - זה הרגע לעצור ולבדוק

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – בלש אמת צריך לדעת לעצור ולבדוק, לא לדעת הכול
2. נכון – זו בדיוק הבעיה של 'תמונה מחוץ להקשר'
3. לא נכון – חשוב להצליב מול מקורות אחרים ואמינים

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. שקרי
2. הפוך
3. רגש

חלק ד' – התאימו בין הצעד להסבר שלו

1 – ב (מי פרסם את ההודעה - יש שם ואתר רשמי?)
2 – ג (מתי קרה האירוע - אולי זו ידיעה ישנה?)
3 – ד (האם הכתבה אומרת את מה שהכותרת הבטיחה?)
4 – א (האם התמונה באמת מהאירוע הזה?)

חלק ה' – סדרו את 6 צעדי הבלש בסדר הנכון

1. בדיקת מקור - מי פרסם את ההודעה
2. בדיקת תאריך - מתי זה קרה
3. השוואת כותרת מול תוכן הכתבה
4. בדיקת התמונה והקשרה

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. ציפייה: לציין לפחות 3 מתוך 6 הצעדים - בדיקת מקור, תאריך, הקשר התמונה, הצלבה מול מקורות נוספים, והבנה שהרגש החזק הוא סימן אזהרה ולא סיבה למהר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציון שני צעדים נכונים מתוך הרשימה
- הבנה שרגש חזק נועד לעיתים לדחוף לשיתוף בלי בדיקה
- הבנה שדעה היא עמדה ואילו פייק הוא עובדה מזויפת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדוגמת כותרת מהעיתון ולתרגל יחד את 6 הצעדים לפני העבודה העצמאית
- בחלק הפתוח מומלץ לעודד תלמידים לשתף דוגמה אמיתית שראו ברשת (בלי לציין שמות פרטיים)
- כדאי להדגיש שהמטרה היא פיתוח הרגל בדיקה, לא שינון יבש של הכללים

דף תרגול: בלשי האמת – זיהוי פייק ניוז

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בתקופת בחירות מתפשטות ברשתות הודעות רבות, חלקן נכונות וחלקן מטעות או מומצאות. בדף הזה נתרגל להיות בלשי אמת – לעצור ולבדוק לפני שמאמינים או משתפים.

בנק מילים: הפוך | שקרי | רגש

1 חלק א' – הבנת הנושא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו פייק ניוז?

(א) כל ידיעה שלא מסכימים איתה (ב) מידע שקרי שמוצג כאילו הוא חדשות אמיתיות

(ג) כתבה ארוכה מדי

2. האם דעה שלא מסכימים איתה היא תמיד פייק ניוז?

(א) כן, תמיד (ב) לא, דעה היא דעה ולא עובדה מזויפת (ג) רק אם היא עצובה

3. מהו הכלל הזהב שמוזכר בדף?

(א) לשתף מהר ככל האפשר (ב) הודעה שגורמת לרגש חזק - זה הרגע לעצור ולבדוק

(ג) להאמין לכל כתבה עם תמונה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בלש אמת צריך לדעת הכול כדי לזהות פייק ניוז	☐	☐
2	תמונה יכולה להיות אמיתית אך לקוחה מאירוע אחר לגמרי	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	אם מקור אחד מדווח משהו, זה מספיק כדי להאמין בוודאות	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. פייק ניוז הוא מידע _____ שמוצג כאילו הוא חדשות אמיתיות

2. כדי לבדוק אם תמונה מהאירוע הנכון אפשר להשתמש בחיפוש תמונה _____

3. כלל הזהב אומר שהודעה שגורמת ל _____ חזק היא רגע לעצור ולבדוק

4 חלק ד' – התאימו בין הצעד להסבר שלו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מקור	___	**א.** האם התמונה באמת מהאירוע הזה?
2. תאריך	___	**ב.** מי פרסם את ההודעה - יש שם ואתר רשמי?
3. כותרת מול תוכן	___	**ג.** מתי קרה האירוע - אולי זו ידיעה ישנה?
4. תמונה מחוץ להקשר	___	**ד.** האם הכתבה אומרת את מה שהכותרת הבטיחה?

5 חלק ה' – סדרו את 6 צעדי הבלש בסדר הנכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	השוואת כותרת מול תוכן הכתבה
☐	בדיקת התמונה והקשרה

☐	בדיקת מקור - מי פרסם את ההודעה
☐	בדיקת תאריך - מתי זה קרה

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. קיבלתם הודעה שמעוררת בכם פחד גדול ומבקשת לשתף מיד. תארו שלושה צעדים שתעשו לפני שאתם משתפים

כרטיס יציאה

מהם שניים מתוך 6 צעדי הבלש?

למה רגש חזק בהודעה הוא סימן אזהרה ולא סיבה לשתף מהר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀